

Odhalenie pamätnej tabule režisérovi Jánovi Kadárovi v Rožňave

Dňa 19. októbra 2005 sa v Rožňave uskutoční slávnostné odhalenie pamätnej tabule filmového režiséra a scenáristu Jána Kadára (1918 – 1979), držiteľa Oscara za film *Obchod na korze*. Odhalenie pamätnej tabule pripravujú mesto Rožňava a Slovenský filmový ústav (SFÚ). Slávnostné odhalenie bude spojené s projekciou filmu *Obchod na korze* v miestnom kine Panorama a lektorským úvodom filmového historika prof. Václava Maceka.

Prvotný impulz realizácie a odhalenia pamätnej tabule Jánovi Kadárovi v Rožňave, kde Kadár prežil rozhodujúce roky svojej mladosti, pochádza od filmového historika, prof. Václava Maceka, ktorý je autorom pripravovanej monografie o Jánovi Kadárovi. „*Veľmi sa mi páči pripomínať na miestach, kde by to nikto neočakával, prítomnosť ľudí, ktorí tým miestom prechádzali, ktorí tam žili. Je to svojím spôsobom väzba na dejiny, pretože mesto bez pamätných tabúl alebo bez sôch neexistuje. Rovnako ako neexistuje človek bez pamäte, neexistuje ani mesto bez dejín. A bez tej pamätnej tabule mnohí ani nevedia, že Kadár v Rožňave vyrastal a žil. Odtedy ubehlo už takmer sto rokov. A aj fakt, že Kadár vyrastal a žil v Rožňave, sa premietol do Oscara,*“ hovorí o zrode nápadu zhotoviť pamätnú tabuľu prof. Václav Macek. Myšlienka umiestnenia pamätnej tabule na dome, v ktorom žila Kadárova rodina, vznikla pri jeho minuloročnej návšteve Rožňavy, kedy zbieral informácie o Kadárovom tamojšom pobyte a o jeho pripravách na nakrúcanie oscarového filmu *Obchod na korze*. Autorom bronzovej pamätnej tabule Jánovi Kadárovi je výtvarník Peter Balogh z Revúcej.

Ján Kadár je významný slovenský režisér a scenárista. Od roku 1938 navštevoval Kurz pre kinetickú fotografiu na ŠUR v Bratislave. Po skončení druhej svetovej vojny v roku 1945, počas ktorej bol väznený v koncentračnom tábore, pracoval ako asistent produkcie a nakrúcal dokumentárne filmy, napríklad *Na troskách vyrastá život* (1945), *Sú osobne zodpovední za zločiny proti ľudskosti* (1946) a *Sú osobne zodpovední za zradu na národnom povstaní* (1946). V roku 1947 prešiel do Filmového štúdia Barrandov. Ako režisér hraných filmov debutoval v roku 1949 komédiou *Katka*. Neskôr spolupracoval s režisérom Elmarom Klosom a režijne sa podieľal na filmoch *Hudba z Marsu* (1955), *Tam na konečné* (1957), *Tři přání* (1958), *Obžalovaný* (1964). Ich spoločný film *Obchod na korze* (1965) získal množstvo medzinárodných ocenení, medzi nimi Oscara za najlepší cudzojazyčný film. Od roku 1968 Ján Kadár žil a pracoval v USA.

Pripravovaná monografia venovaná Jánovi Kadárovi z edície SFÚ Orbis Pictus hovorí o jeho živote a diele. Prof. Václav Macek v nej uplatňuje tradičný historiografický postup, v ktorom sa snaží o dôkladný a vyčerpávajúci prieskum všetkých známych a dostupných historických prameňov. Od neho sa odvíja reflexia jednotlivých Kadárových filmov.

Znenie pamätnej tabule je nasledovné:

**V tomto dome prežil roky svojej mladosti
scenárista a filmový režisér
Ján Kadár
1918 – 1979
držiteľ Oscara
za film Obchod na korze**